

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-57>

УДК 339.9:351.3:911.7

Дем'янюк Ольга Борисівна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Західноукраїнський національний університет
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4699-0172>

Чухній Олег Юрійович

PhD студент,
Західноукраїнський національний університет
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4512-8388>

Olga Demianiuk, Oleh Chukhnii

West Ukrainian National University

УРБАНІСТИЧНІ АРХІПЕЛАГИ КИТАЮ ЯК ДРАЙВЕРИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ У ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

CHINA'S URBAN ARCHIPELAGOS AS DRIVERS OF ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE GLOBAL ECONOMIC SPACE

Анотація. У статті досліджується трансформація Китаю у глобальному економічному просторі через призму формування урбаністичних архіпелагів. Розглянуто специфіку просторової організації, економічної структури, бізнес-динаміки, інфраструктурного розвитку, інноваційного потенціалу та ролі провідних мегарегіонів Китаю: Дельта Річки Янцзи, Регіон Великої Затоки та Цзін-Цзін-Цзі, кожен із яких має унікальну економічну спеціалізацію, інституційну модель управління і ступінь відкритості до глобальної економіки та формує нову модель урбаністичного розвитку, де великі міста перетворюються на самостійні функціональні вузли глобальної економіки. Обґрунтовано, що урбаністичні мегарегіони Китаю є не лише внутрішнім ресурсом зростання, а й зовнішнім інструментом геоekonomічної проєкції країни, що формують нову логіку просторового розвитку в умовах глобалізації та виступають моделлю для формування майбутніх урбанізованих економік.

Ключові слова: урбаністичні архіпелаги, урбанізація, мегарегіони, глобальний економічний простір, інвестиції, фінансово-інноваційні зони, економічний розвиток.

Summary. The article explores how China's leading urban archipelagos – megaregions that concentrate economic activity and drive innovation – have reshaped the country's role in the global economy. Focusing on the Yangtze River Delta, the Greater Bay Area, and Jing-Jin-Ji, it highlights each region's distinctive specialization, governance model and openness to international markets. Together, they underpin China's economic resilience, global competitiveness and a new urban-development paradigm in which individual cities function as autonomous nodes in global value chains. Spatial organization and economic structure vary by megaregion. The Yangtze River Delta tops national GDP rankings and hosts dense high-tech clusters, advanced logistics networks and strong foreign-investment appeal. The Greater Bay Area combines Shenzhen's tech prowess, Hong Kong's financial depth and Guangzhou's industrial capacity under a hybrid governance model that bridges mainland and special-administrative-region systems. Jing-Jin-Ji exemplifies policy-led integration: Beijing's noncapital functions are systematically relocated to satellite zones (notably Xiong'an), supported by coordinated transport, administrative and environmental infrastructure. A comparative analysis details each region's contribution to trade, investment, research and governance. Between 2023 and 2024, all three saw breakthroughs in digitalization, green-energy adoption, healthcare reform and financial innovation. Talent-attraction mechanisms, smart-city initiatives and platform-based services are accelerating structural modernization across industries. The megaregions are not only domestic growth engines but also extensions of China's geo-economic reach: they facilitate internal mobility, introduce new management practices and serve as international showcases for integrating into – and shaping – global value chains. Ultimately, these urban archipelagos redefine spatial development in an era of globalization. By transforming large cities into independent, functionally specialized nodes, they chart a model for future urbanized economies worldwide – one that balances regional cohesion, innovative dynamism and global integration.

Keywords: urban archipelagos, urbanisation, megaregions, global economic space, investments, financial and innovation zones, economic development.

Постановка проблеми. Урбанізаційні процеси в Китаї тісно пов'язані з економічною модернізацією країни, слугуючи як каталізатором, так і наслідком її динамічного зростання. Стрімкий

розвиток міст створює умови для концентрації людського капіталу, технологічних інновацій та інфраструктурних інвестицій, що в сукупності сприяє підвищенню продуктивності та диверси-

фікації економіки. Водночас урбанізаційні процеси ставлять перед державою нові виклики – від забезпечення соціальної справедливості до сталого управління ресурсами, – які безпосередньо впливають на стійкість економічного розвитку в довгостроковій перспективі. Таким чином, урбанізація в Китаї є не лише соціально-демографічним явищем, а й стратегічним інструментом економічної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку урбаністичних архіпелагів, зокрема в контексті мегарегіонів Китаю, є предметом наукових досліджень у сфері просторової економіки, регіональної політики та глобалізації. Концептуальні засади цього підходу були сформовані у працях П. Ханна [12], С. Сассен [16], М. Кастельса [3], які розглядали мегаполіси та міські агломерації як ключові вузли глобальної економіки. Вітчизняні науковці О.Дроботюк [10], Р. Зварич, О. Чухній, Р. Луців [8] підкреслюють стратегічне значення розвитку мегарегіонів Китаю у глобалізованому середовищі, акцентуючись при цьому на викликах урбанізації та глобалізації. Китайські дослідники, зокрема Ю. Чень, К. Лі та ін [4], Я. Масуд [13] приділяють увагу аналізу стратегій розвитку окремих мегарегіонів, підкреслюючи їхню роль у реалізації державних програм інноваційного зростання та структурної модернізації економіки.

Однак, у наукових працях недостатньо комплексно розглядається феномен урбаністичних архіпелагів Китаю з точки зору їхньої взаємодії та впливу на трансформацію глобального економічного простору.

Метою дослідження є з'ясування ролі урбаністичних архіпелагів Китаю як ключових просторово-економічних утворень, що виступають драйверами національного та глобального економічного розвитку, а також аналіз їхнього впливу на трансформацію економічного простору Китаю в контексті глобалізації та інтеграції у світову економіку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах трансформації глобального економічного простору дедалі більшої уваги набуває дослідження ролі великих урбанізованих агломерацій як центрів тяжіння інвестицій, інновацій та економічного зростання. Китай, будучи другою за масштабом економікою світу, демонструє унікальний приклад концентрації виробничого, інфраструктурного та інтелектуального потенціалу у вигляді так званих урбаністичних архіпелагів – кластерів мегаполісів, пов'язаних інтенсивними транспортно-економічними зв'язками.

Концепція «урбаністичного архіпелагу» є відносно новою та ще не має усталеного теоретичного фундаменту з єдиною загальноприйнятою теорією. Загалом підґрунтям цієї концепції є фун-

даментальні теоретичні напрацювання у царині урбаністики, економічної географії, економіки та міжнародних економічних відносин проте у науковій літературі з цих напрямків існує кілька визначень концепції «урбаністичний архіпелаг», проте всі вони підкреслюють ідею ланцюга або сукупності міських територій, що мають спільний вплив та взаємодію [8].

Китай перебуває на передовій урбаністичних трансформацій у XXI ст., і його безпрецедентний шлях розвитку економіки, міського будівництва та суспільних змін має визначити глобальне сприйняття міського життя. Масштаб і швидкість цієї трансформації не мають аналогів, про що свідчить різке зростання міського населення Китаю з 36% у 2000 році до майже 60% до 2023 року, що охоплює приблизно 390 мільйонів осіб, і це число перевищує все поточне населення США [10, с. 14; 18].

Такі мегарегіони, як Дельта Річки Янцзи (Yangtze River Delta, YRD) – Шанхайський кластер, Велика Затока Гуандун-Гонконг-Макао (Greater Bay Area, GBA) та Пекінсько-Тяньцзіньсько-Хебейський мегаполіс (region Jing-jin-Ji) формують нову архітектуру економічного розвитку Китаю, виконуючи роль інноваційних центрів, логістичних хабів і ключових вузлів глобальної фінансової та технологічної взаємодії, які за нашим підходом визначатимемо як урбаністичні архіпелаги. Саме в цих просторових структурах реалізуються ключові національні програми, зокрема «Made in China 2025», ініціатива «Один пояс – один шлях», стратегія нової урбанізації тощо.

Проаналізуємо ці основні мегарегіони – урбаністичні архіпелаги Китаю, оскільки вони відіграють провідну роль у структурній трансформації національної економіки, регіональній інтеграції та глобальній економічній конкуренції.

Одним з найбільш відкритих та економічно розвинених регіонів Китаю, що відіграє значну стратегічну роль у його загальному розвитку є Регіон Великої Затоки (Greater Bay Area, GBA), що складається зі Спеціального адміністративного району (САР) Гонконг, САР Макао, а також 9 міських округів провінції Гуандун [11]. Цей регіон є найбільш динамічним прикладом інтегрованої урбаністичної моделі XXI ст., оскільки його розвиток демонструє тісний взаємозв'язок між урбанізаційними трансформаціями, регіональною інтеграцією та стратегіями економічного зростання.

Станом на січень 2024 року ВВП регіону GBA оцінювався майже у 2 трильйони дол. США, що було еквівалентно 11% сукупного ВВП материкового Китаю, САР Гонконг і САР Макао. Якщо порівнювати ВВП регіону GBA з глобальними показниками, то його ВВП у 2024 році був еквівалентний ВВП Канади [7].

Ще у 2019 році центральний уряд КНР офіційно оприлюднив План розвитку Регіону Великої Затоки Гуандун-Гонконг-Макао, який є стратегічною ініціативою, спрямованою на інтеграцію дев'яти міст провінції Гуандун та САР Гонконг і Макао у єдиний економічно потужний, інноваційний і конкурентоспроможний мегарегіон світового рівня [14]. План розвитку регіону GBA передбачає три ключові стратегічні напрями [15]:

- формування міжнародного інноваційно-технологічного хабу з розвитком інноваційного коридору «Гуанчжоу – Шеньчжень – Гонконг – Макао», розвиток дослідницьких центрів, лабораторій, платформ для обміну знаннями, а також цифрову інфраструктуру нового покоління;

- поглиблення фінансової інтеграції, в межах якої Гонконг закріплюється як міжнародний фінансовий центр і осередок зеленого фінансування, Макао – як центр клірингу в юанях для португаломовних країн, а континентальні міста – як інноваційні фінансові зони;

- формування єдиного ринку факторів виробництва, що охоплює гармонізацію регуляторного середовища, спрощення руху капіталу, технологій, робочої сили, посилення захисту прав інтелектуальної власності та підтримка її комерціалізації.

В межах стратегічних позицій Нового плану розвитку регіон GBA формується як інноваційно-технологічний та фінансовий кластер світового рівня, з акцентом на розвиток високих технологій, біомедицини, фінансових послуг і логістики, що

забезпечить Китаю провідні позиції у глобальній економіці XXI ст.

Як видно з рис. 1 структура економіки GBA за секторами у 2023 році демонструє багатопрофільний характер розвитку цього мегарегіону Китаю. Найбільшу частку в його економіці займає виробництво, переробка та сільське господарство, що свідчить про збереження вагомості ролі промисловості, попри стрімкий розвиток високотехнологічних сфер. Другу позицію за значенням посідає сектор товарів широкого вжитку та послуг (16,33%), який відображає розвинений споживчий ринок і потужну ділову активність. Технології (15,52%) є третім за питомою вагою напрямом, що вказує на сильну орієнтацію регіону на інноваційний розвиток і цифровізацію. Сектори охорони здоров'я та медицини (10,52%), фінансових і ділових послуг (10,34%), туризм, дозвілля та готельний бізнес (2,91%) і освіта та підготовка кадрів (2,37%) разом формують потужний сервісно-фінансовий блок економіки, а важливість технічного та інфраструктурного потенціалу регіону підтверджують частки таких секторів як інженерія, дизайн і передове виробництво (5,08%) та мобільності, транспорту і логістики (4,78%).

Загалом, структура економіки регіону GBA характеризується поєднанням індустріальної сили, технологічного прориву та секторальної диверсифікації, що забезпечує регіону стійкість і здатність до адаптації в умовах глобальних викликів та робить його одним із найдинамічніших мегарегіонів у Китаї та Східній Азії загалом.

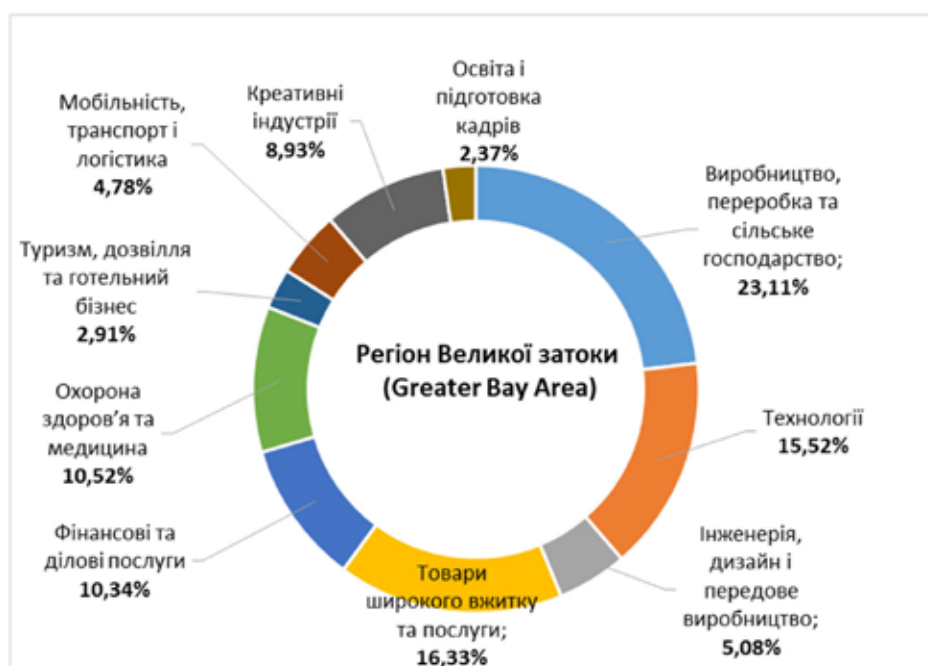

Рисунок 1 – Структура економіки Регіону Великої Затоки (Greater Bay Area, GBA) за секторами у 2023 р.

Джерело: побудовано авторами на основі [2; 7]

Регіон Дельти Річки Янцзи (Yangtze River Delta, YRD) є найрозвиненішим економічним районом Китаю та лідером за рівнем доходу на душу населення. До його складу входять Шанхай і 25 прилеглих міст, серед яких Нанкін, Ханчжоу, Сучжоу, Нінбо. З 2010 року інтегрований розвиток регіону отримав статус національного пріоритету, а План інтеграції 2018 року закріпив стратегічну роль YRD в економіці Китаю, передбачивши реалізацію інфраструктурних проєктів і політичних змін задля досягнення комплексного розвитку. Шанхай домінує у фінансовій, банківській, автомобільній, логістичній та будівельній галузях, Сучжоу є виробничим хабом для іноземних компаній, Нанкін – центром автомобілебудування, електроніки, енергетики та освіти, а Нінбо – зростаючим портом, який обслуговує експортно-імпортні потреби сусідніх провінцій.

Регіональні уряди тісно співпрацюють над покращенням бізнес-клімату, зокрема в контексті зміцнення конкурентоспроможності регіону та створення сприятливого середовища для МСП.

Розвинена транспортна інфраструктура регіону забезпечує високу мобільність і зв'язок між містами. Швидкісні залізниці, логістичні вузли, а також дев'ять міжнародних аеропортів і два провідні морські порти (Шанхай і Нінбо) підсилюють експортний потенціал регіону, а торговельна ініціатива «Золотий морський шлях» інтегрує східне узбережжя з внутрішніми регіонами Китаю, а згодом і з рештою світу, посилюючи роль Нанкіна як морського вузла.

YRD має потужну інноваційну екосистему: висококонцентровані науково-дослідні парки, ЗБТ і технологічні центри приваблюють іноземні інвестиції. Основні галузі спеціалізації – суднобудування, нові транспортні технології, енергетика, ІКТ, медтехнології та авіація.

Масштабні інфраструктурні проєкти також є ключовим фактором розвитку регіону YRD. З 2017 до 2021 року приватні інвестори вклали понад 31 млрд дол. США у розбудову 5G-інфраструктури в регіоні. Очікується, що до 2026 року ринок 5G досягне 160 млрд дол. США, що створює нові можливості для технологічних стартапів [2].

Інноваційна економіка регіону YRD активно зростає завдяки сприятливим державним програмам, підтримці досліджень і підприємництва та спрощенню регулювання, що робить його потужним економічним ядром сучасного Китаю з великим потенціалом для бізнесу, інновацій та міжнародної інтеграції.

Як видно з рис. 2 структура економіки регіону YRD у 2023 р. демонструє високий рівень диверсифікації та збалансованості між традиційним виробництвом (сектор «виробництво, переробка та сільське господарство» (18,89%)), інноваціями (Технології (14,86%), інженерії, дизайну та передового виробництва становить (4,61%)), медичною сферою (20,93%) та логістикою (7,57%), що забезпечує його лідерські позиції у національному та глобальному економічному просторі, а частка сектору «фінансові та ділові послуги» у економіці

Рисунок 2 – Структура економіки Регіону Дельта річки Янцзи (Yangtze River Delta) за секторами у 2023 р.

Джерело: побудовано авторами на основі [19]

в розмірі 9,22%, підтверджує статус Шанхаю як одного з провідних фінансових центрів світу.

Загалом YRD вирізняється високим рівнем урбанізації, промислової спеціалізації, експортно-орієнтованим виробництвом і високою інноваційною активністю. Окрім того, регіон відіграє провідну роль у розвитку цифрової економіки, фінансових технологій, «зеленої» індустрії та європейсько-азійських ланцюгів постачання, що сприяє довгостроковій стабільності регіону, його глобальній інтеграції та лідерству серед інших мегарегіонів Китаю.

Регіон Цзін-Цзін-Цзі (Jing-jin-ji) – це мегарегіон, створений з ініціативи центрального уряду для посилення інтеграції між Пекіном, Тяньцзінем і провінцією Хебей. На відміну від регіону YRD, розвиток Jing-jin-ji відбувається за централізованою моделлю, з Пекіном як політичним і адміністративним центром, Тяньцзінем – логістичним хабом, і Сюн'анем – новою інноваційною зоною.

Регіон спрямовує зусилля на збалансоване використання ресурсів, розвантаження Пекіна та формування інтегрованого міського поясу. Значні інвестиції спрямовано в транспортну інфраструктуру – модернізовано понад 800 доріг, запроваджено швидкісні залізниці та єдину транспортну картку, що скорочує час у дорозі між ключовими містами до години.

Для покращення бізнес-клімату впроваджено податкові пільги, цифровізацію процедур, підтримку доступу до фінансування: Пекін і Тяньцзін скоротили податкове навантаження для

МСП та створили фонди для рефінансування кредитів приватних підприємств та на підтримку стартапів [20]. Адміністративні сервіси переведені в онлайн, а малий бізнес отримує знижки на комунальні послуги. Додатково, реформи у сфері комунальних послуг дозволили малим підприємствам заощадити понад 200 млн дол. США, зокрема завдяки безкоштовному обслуговуванню та наданню електрообладнання [5].

У сфері залучення талантів полегшено міграційні процедури (політика «нульового порогу» в Шицзячжуані), а Пекінський технопарк Чжунгуаньцунь активно підтримує міжнародних фахівців та інноваційні ініціативи (зокрема, Глобальну молодіжну лабораторію).

Регіон також спрямовує зусилля на розвиток торгівлі через модернізацію аеропортів, портів та лібералізацію торговельних правил, зокрема відкриття міжнародного аеропорту Дасін дозволить щорічно обслуговувати понад 70 млн пасажирів і 2 млн тонн вантажів, а зона вільної торгівлі Дунцзян у Тяньцзіні пропонує пільгові умови, податкові стимули та можливість відкриття офшорних рахунків [1].

Для підтримки інновацій створюються спеціальні економічні простори: у Сюн'ані формується науковий парк і фінансовий центр в межах міжнародного партнерства, а технопарк Бінхай-Чжунгуаньцунь у Тяньцзіні об'єднує понад 1130 компаній, працюючи в умовах вільної торгівлі.

У 2023 році економічна структура мегарегіону Jing-jin-ji демонструє збалансований розвиток між високотехнологічними галузями, традицій-

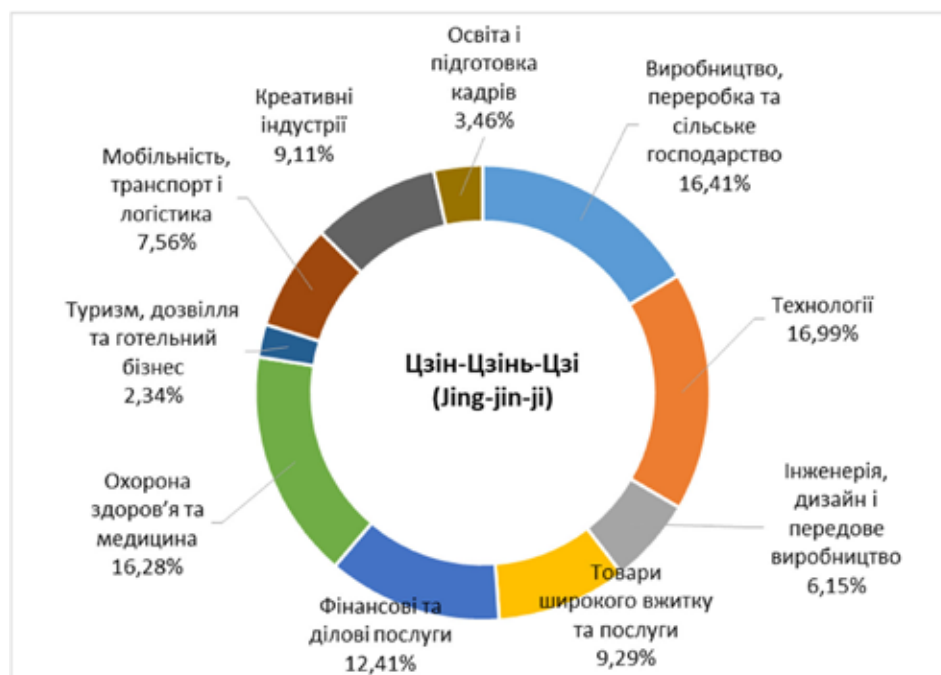

Рисунок 3 – Структура економіки Регіону Цзін-Цзін-Цзі (Jing jin ji) за секторами у 2023 року

Джерело: сформовано автором на основі [13]

ним виробництвом і сектором послуг. Найбільшу частку в економіці регіону займає сектор технологій (16,99%) (рис. 3), що відображає перетворення регіону на інноваційний хаб, зокрема в Пекіні. Частка у розмірі 16,41% сектору «виробництво, переробка та сільське господарство» підтверджує збереження важливої ролі промислового базису, доповненого модернізацією. Пріоритетність соціального сектору та розбудову медичної інфраструктури підтверджує частка у 16,28% сектору «Охорона здоров'я та медицина». Високу питому вагу також мають фінансові та ділові послуги (12,41%), товари широкого вжитку та послуги (9,29%) та креативні індустрії (9,11%), що свідчить про зростаючу роль внутрішнього попиту та креативної економіки. Мобільність і логістика (7,56%) є ключовим елементом регіональної інтеграції, з огляду на транспортне значення Тяньцзіня та підсилює інноваційно-логістичний потенціал регіону.

Загалом, регіон Цзін-Цзін-Цзі виступає як модель централізованого регіонального розвитку Китаю, що поєднує інфраструктурні інвестиції, економічні реформи, лібералізацію ринку праці та стимулювання інновацій, з високим рівнем інфраструктурної, економічної й соціальної інтеграції, що створює сприятливі умови для інвестицій, бізнесу та мобільності задля забезпечення збалансованого економічного зростання.

Порівнюючи економічну структуру трьох ключових урбаністичних архіпелагів Китаю: Регіону Великої Затоки, Цзін-Цзін-Цзі та Дельти Річки Янцзи (рис. 1-3) з точки зору їхньої галузевої спеціалізації та пріоритетів економічного зростання спостерігаємо відмінності у пріоритетах просторово-економічного розвитку, що свідчить про багатовекторність їх економічної спеціалізації та формує унікальні профілі кожного регіону.

Регіон GBA має збалансовану економічну структуру, де значну частку займає виробництво, переробка та сільське господарство (23,11%), що свідчить про збереження промислової бази на тлі активного розвитку секторів технологій (15,52%), фінансових послуг (10,34%) та товарів широкого вжитку і сервісів (16,33%). Водночас регіон демонструє високу частку креативних індустрій (8,93%) – завдяки таким містам як Гонконг і Шеньчжень (рис. 1).

Регіон Jing-Jin-Ji вирізняється підвищеним рівнем концентрації в секторах охорони здоров'я (16,28%), технологій (16,99%), інженерії (6,15%), а також мобільності та логістики (7,56%). Це свідчить про переорієнтацію регіону з адміністративно-фінансового центру (Пекін) до більш збалансованого інноваційно-промислового кластеру. Помітно нижча частка товарів широкого вжитку та сервісів (9,29%) свідчить про меншу споживчу орієнтацію (рис. 3).

Регіон YRD має найбільшу частку у секторі медицини (20,93%), що вказує на її роль як біомедичного хабу. Також характерна висока частка у мобільності і логістиці (7,57%), технологіях (14,86%) та виробництві (18,89%), що свідчить про стійкий промислово-інноваційний профіль. Водночас регіон дещо поступається за показником фінансових послуг (9,22%), що компенсується його участю у глобальних виробничих і цифрових ланцюгах доданої вартості (рис. 2).

Така диференціація вказує на комплементарність цих мегарегіонів у національній економічній стратегії та дозволяє Китаю ефективно управляти регіональними ресурсами та посилювати конкурентоспроможність у глобальному економічному просторі.

У 2023-2024 роках ключові економічні мегарегіони Китаю: GBA, Jing-Jin-Ji та YRD – демонструють активні трансформації в напрямку високих технологій, промислового оновлення, фінансової інтеграції та модернізації сфери охорони здоров'я.

У сфері технологічних інновацій регіон GBA посилює інвестиції в наукові дослідження та розробки (R&D), зосереджуючись на стратегічних галузях, таких як високі технології, зелена енергетика та інновації. Провінція Гуандун активно інвестує в ці напрями, стимулюючи технологічне зростання регіону [11]. У Jing-Jin-Ji реалізуються проекти «фабрик майбутнього» – виробництво мікросхем, біофармацевтики, робототехніки [6]. Пекін трансформується у «портал інновацій»: частка нових технологічних компаній у структурі міста зросла до 67,7% у 2024 році [9]. У регіоні YRD продовжується експансія секторів чипів та штучного інтелекту: у Шанхаї галузі інтегральних схем, біофармацевтики та III демонструють стабільне зростання, загальний обсяг яких у місті досяг ¥1,6 трлн у 2023 році [17].

У напрямку промислових трансформацій регіон GBA збільшує експорт «зеленої» продукції, включаючи електромобілі, сонячні панелі та екологічні судна. Попри уповільнення ринку нерухомості, уряд активно підтримує інфраструктурні проекти, стимулюючи внутрішній попит [11]. У Jing-Jin-Ji спостерігається зміщення фокусу від традиційних до смарт-галузей: прикладом є повністю автоматизований завод Lenovo у Тяньцзіні. Одночасно в Хебеї відбувається масштабне скорочення надлишкових сталеливарних потужностей (з 320 до 200 млн тонн) і перенесення неефективних виробництв за межі Пекіна, що сприяє «зеленішій» промисловості [9]. У YRD відбувається оновлення промислових кластерів: Шанхай робить ставку на високотехнологічне машинобудування (електромобілі, передові матеріали), цифровізацію традиційної промисловості та розширення участі у глобальних ланцюгах постачання [17].

У фінансовому секторі GBA поглиблює інтеграцію фінансових ринків Гонконгу та материкового Китаю через механізми на зразок «Stock Connect», при цьому Шеньчжень стає осередком розвитку фінтеху. У Jing-Jin-Ji поки не сформувався єдиний фінансовий центр, однак Пекін активізує діяльність державних фінансових інститутів, а Тяньцзінь зосереджується на розвитку офшорних фінансових зон. YRD, зокрема Шанхай, активно розвиває фінансові послуги – у 2023 році зафіксовано рекордний обсяг прямих іноземних інвестицій (\$24 млрд), що зміцнює кредитні й фондові ринки [17].

У галузі охорони здоров'я всі три регіони демонструють посилення зусиль після пандемії. GBA (особливо Гонконг) інвестує у високотехнологічну медицину та біотехнології. У Jing-Jin-Ji ключовими пріоритетами є модернізація медичної інфраструктури (програми «Здоровий Пекін») та розвиток фармацевтичного кластера Хебею. YRD зберігає лідерство в медичній сфері: регіон має найпотужніші медичні ресурси та інфраструктуру, активно розвиває медичні стартапи (у сферах біотехнологій, медичних приладів), і охорона здоров'я стає важливим драйвером економіки [4].

У 2023–2024 роках провідні регіони Китаю трансформуються в інноваційні, інтегровані економічні вузли зі сталим розвитком, соціальною модернізацією та високою фінансовою відкритістю.

Висновки. Дослідження підтверджує, що урбаністичні архіпелаги Китаю такі як регіон GBA, мегарегіон Jing-Jin-Ji та регіон YRD є ефективними моделями регіонального розвитку в умовах постіндустріальної глобалізації. Їхнє функ-

ціонування не лише базується на локальних ресурсах, а й активізує глобальні потоки капіталу, технологій, товарів і знань. Крім того, вони стають полігонами для тестування нових підходів до управління, цифрових сервісів, «розумної» урбаністики, екологічного планування та транснаціональної співпраці.

Саме через урбаністичні архіпелаги Китай успішно інтегрується у глобальні економічні процеси, долаючи бар'єри політичного та торговельного характеру. Вони виконують роль геоекономічних платформ, що здатні адаптуватися до турбулентності світових ринків, перерозподіляти ресурси, масштабувати інновації та формувати власні глобальні стандарти.

Урбаністичні архіпелаги Китаю є не просто результатом процесів урбанізації, а цілісним стратегічним інструментом формування нової геоекономічної архітектури. Їхній розвиток і функціонування дають підстави розглядати Китай як лідера у побудові мегарегіональних структур майбутнього, що поєднують економічну потужність, інноваційний потенціал та просторову узгодженість в умовах глобального суперництва, а подальший їх розвиток потребує зваженої політики просторового планування, гармонізації інтересів центрів і периферії, а також врахування глобальних викликів – від технологічної конкуренції до кліматичних ризиків.

Досвід Китаю свідчить про те, що правильно організовані та інтегровані міські кластери можуть слугувати ефективним драйвером сталого економічного розвитку, структурної модернізації та міжнародної економічної інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Beijing Daxing International Airport. *Airport-technology*. 2022. September 9. URL: <https://www.airport-technology.com/projects/beijing-daxing-international-airport-china>
2. Beyond a Mega City: Investing in China's Mega City Clusters. *Doing business in China 2023*. Published: August 2023. 66 P. URL: <https://www.asiabriefing.com/store/book-preview/investing-in-china-mega-city-clusters-megalopolises.html>
3. Castells M. *The rise of the network society: second edition with a new preface*. John Wiley & Sons. 2010. 597 p. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781444319514>
4. Chen Y, Li Q, Zhang Y, Zhang X and Zheng H. Investigating the efficiency of medical and health resources and its influencing factors in the Yangtze River Delta urban agglomerations: based on the undesirable super-efficiency SBM-Malmquist-Tobit model. *Front. Public Health*. Vol. 13. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2025.1527424>
5. China gets creative to boost lending to tech start-ups. *Financial Times*. 2024. URL: <https://www.ft.com/content/1f358db3-293f-4a53-a58a-fd70b9cee065?>
6. China plans for 'Jing-Jin-Ji' world-class industrial cluster. *Reuters*. May 23, 2023. URL: <https://www.reuters.com/article/business/china-plans-for-jing-jin-ji-world-class-industrial-cluster-idUSNIKBN2XE0YR/>
7. China's GBA economic scale tops global bay economies by end of 2023: report. *By Global Times*. Dec 23, 2024. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202412/1325617.shtml?>
8. Chukhnii O., Zvarych R. and Lutsiv R. The Potential of Asian Urban Archipelagos. VI Конгрес сходовознавців: збірник матер. (м. Київ, 3 грудня 2022 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського; Львів-Торунь Liha-Pres. 2022. С. 184-187. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-288-6-47>
9. Cooperation fuels accelerated economic growth in Beijing-Tianjin-Hebei region. March 21, 2025. URL: http://www.china.org.cn/business/2025-03/21/content_117778674.htm#:~:text=As%20the%20coordinated%20development%20of,cooperation%20and%20high%20quality%20development.
10. Drobotiuk O. Chinese Megacities: Economic Growth and Development. *Китаєзнавчі дослідження*. 2019. № 2. С. 13-28. URL: <https://chinese-studies.com.ua/en/Archive/2019/2/4>

11. Greater Bay Area: 2024 Outlook. URL: <https://www.gbm.hsbc.com/en-gb/insights/global-research/greater-bay-area-2024-outlook>
12. Khanna P. *Connectography: Mapping the Future of Global Civilization*. New York: Random House Publishing Group 2016. 496 p.
13. Masood Y. «Jing-Jin-Ji» turning into a mega economic region. *China Daily*. 2024. April 19. URL: <https://epaper.chinadaily.com.cn/a/202404/19/WS6621aa1aa310df4030f50f60.htmlchinadailyasia.com+4>
14. Mega-Regions of the 2 Future: GBA and its Global Piers 2019. Issued by HSBC Bank plc. 56 P.
15. Outline Development Plan for the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area. 19 Feb 2019. 62 p. URL: https://www.bayarea.gov.hk/filemanager/en/share/pdf/Outline_Development_Plan.pdf
16. Sassen S. *The global city: New York, London, Tokyo*. Princeton university pres. 2001. 480 p.
17. Shanghai GDP expands 5% in 2023; foreign capital usage hits record high. *Global Times*. Jan 23, 2024. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1305899.shtml#:~:text=Shanghai's%20GDP%20has%20expanded%20by,government%20work%20report%20on%20Tuesday>
18. Share of the population living in urbanized areas, 10,000 BCE to 2023. URL: <https://ourworldindata.org/grapher/long-term-urban-population-region?country=~CHN>
19. The Yangtze River Delta – China's leading regional economic cluster: Newsletter. PwC. 2024. URL: <https://www.pwc.de/en/international-markets/german-business-groups/china-business-group/the-yangtze-river-delta-chinas-leading-regional-economic-cluster.html>
20. Tianjin sets policies supporting private businesses *CHINADAILY.COM.CN*. 2019. Apr 19. URL: <https://govt.chinadaily.com.cn/s/201904/19/WS64755308498ea274927bc16e/tianjin-sets-policies-supporting-private-businesses.html>

References:

1. Beijing Daxing International Airport. (2022). *Airport-technology*. Available at: <https://www.airport-technology.com/projects/beijing-daxing-international-airport-china>.
2. Beyond a Mega City: Investing in China's Mega City Clusters. *Doing business in China 2023*. Published: (2023). 66 p. Available at: <https://www.asiabriefing.com/store/book-preview/investing-in-china-mega-city-clusters-megalopolises.html>.
3. Castells, M. (2010) *The rise of the network society: second edition with a new preface*. John Wiley & Sons, 597 p. Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781444319514>
4. Chen Y, Li Q, Zhang Y, Zhang X and Zheng H. (2025) Investigating the efficiency of medical and health resources and its influencing factors in the Yangtze River Delta urban agglomerations: based on the undesirable super-efficiency SBM-Malmquist-Tobit model. *Front. Public Health*, vol. 13. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2025.1527424>
5. China gets creative to boost lending to tech start-ups. (2024). *Financial Times*. Available at: <https://www.ft.com/content/1f358db3-293f-4a53-a58a-fd70b9cee065?>
6. China plans for 'Jing-Jin-Ji' world-class industrial cluster. (2023). *Reuters*. Available at: <https://www.reuters.com/article/business/china-plans-for-jing-jin-ji-world-class-industrial-cluster-idUSNIKBN2XE0YR/>.
7. China's GBA economic scale tops global bay economies by end of 2023: report. (2024), By Global Times. Available at: <https://www.globaltimes.cn/page/202412/1325617.shtml?>
8. Chukhnii O., Zvarych R., Lutsiv, R. (2022) *The Potential of Asian Urban Archipelagos. VI Konhres skhodoznastsiv: zbirnyk mater.* (Kyiv, December 3, 2022.). Kyiv: Tavriyskiy natsionalnyi universytetimeni V.I. Vernadskoho; Lviv-Torun Liha-Pres, pp. 184-187. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-288-6-47>
9. Cooperation fuels accelerated economic growth in Beijing-Tianjin-Hebei region. (2025). Available at: http://www.china.org.cn/business/2025-03/21/content_117778674.htm#:~:text=As%20the%20coordinated%20development%20of,cooperation%20and%20high%2Dquality%20development.
10. Drobotiuk O. (2019) Chinese Megacities: Economic Growth and Development. *Chinese Studies*, vol. 2, pp. 13-28. Available at: <https://chinese-studies.com.ua/en/Archive/2019/2/4>
11. Greater Bay Area: 2024 Outlook. Available at: <https://www.gbm.hsbc.com/en-gb/insights/global-research/greater-bay-area-2024-outlook>.
12. Khanna P. (2016) *Connectography: Mapping the Future of Global Civilization*. New York: Random House Publishing Group, 496 p.
13. Masood, Y. (2024) «Jing-Jin-Ji» turning into a mega economic region. *China Daily*. Available at: <https://epaper.chinadaily.com.cn/a/202404/19/WS6621aa1aa310df4030f50f60.htmlchinadailyasia.com+4>.
14. Mega-Regions of the 2 Future: GBA and its Global Piers (2019). Issued by HSBC Bank plc. 56 P.
15. Outline Development Plan for the Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area (2019, Feb 19), 62 p. Available at: https://www.bayarea.gov.hk/filemanager/en/share/pdf/Outline_Development_Plan.pdf.
16. Sassen S. (2001). *The global city: New York, London, Tokyo*. Princeton university pres, 480 p.
17. Shanghai GDP expands 5% in 2023; foreign capital usage hits record high. (2024). *Global Times*. Available at: <https://www.globaltimes.cn/page/202401/1305899.shtml#:~:text=Shanghai's%20GDP%20has%20expanded%20by,government%20work%20report%20on%20Tuesday>
18. Share of the population living in urbanized areas, 10,000 BCE to 2023 (2024, Jan 23). Available at: <https://ourworldindata.org/grapher/long-term-urban-population-region?country=~CHN>.

19. The Yangtze River Delta – China’s leading regional economic cluster: Newsletter (2024), PwC. Available at: <https://www.pwc.de/en/international-markets/german-business-groups/china-business-group/the-yangtze-river-delta-chinas-leading-regional-economic-cluster.html>

20. Tianjin sets policies supporting private businesses (2019). *Chinadaily.com.cn*. Available at: <https://govt.chinadaily.com.cn/s/201904/19/WS64755308498ea274927bc16e/tianjin-sets-policies-supporting-private-businesses.html>.

Стаття надійшла до редакції 11.08.2025